

A szőnyeggondozásról

Lakásunkban minden használati tárgyaink, így szőnyegféléink is — még a leggondosabb kezelés mellett is — idővel kopnak, színüket veszítik, sőt foltosak is lesznek. A jó háziasszony feladata tehát ezen is segíteni, ezeket a hiányokat is pótolni, ami részben 1. a szőnyegféléknek a mindennapi gondozásából és időközönkénti portalanításából áll, 2. a házilag való tisztításából és színüknek felfrissítéséből, 3. a folttisztításból és 4. a moly elleni védekezésből áll.

Ha a mindennapi gondozásnál, illetve portalanításnál egy jó porszívó áll rendelkezésünkre, — mint aminő ma már magyar gyártmányban is kapható — akkor a napi használat által elkerülhetetlen port könnyű szerrel kiszívhatjuk a szőnyegből, a nélkül, hogy ez a szőnyegnek ártalmára válna. A kellő hozzáértés azonban természetesen itt is fontos!

Nem mindenkinek áll azonban módjában porszívót vásárolni, azért itt a mindennapi gondos leseprés — amely egy középkevény cirokseprővel óvatosan történjék meg — a fontos. Ezenkívül itt az időközönkénti porolás is elkerülhetetlen.

Hogy szőnyegféléinket milyen időközben poroljuk, az természetesen egyrészt a szőnyegféle porfelvevőképességétől függ, másrészt pedig attól, hogy a használat alatt álló szőnyeg milyen napi strapának van kitéve? Általában nem kívánatos a szőnyegféléket túlgyakran porolni és ezért legfeljebb a 2—3 hónapoként való porolást ajánljuk rendes körülmények között. A gyakori porolás által u. i. a szőnyegfélének nemcsak sok gyapjúanyaga vesz kárba, hanem az elkerülhetetlen rácson vagy a porolón való ide-oda huzigálás is nagyon koptatja és rongálja a szőnyeget.

A szőnyegporolásnál jegyezzük meg magunknak azt, hogy a porolást először mindig a szőnyeg *balfelén* kezdjük meg, ezt a felét a porolás után jól söpörjük le és csak ezután fogjunk

hozzá a szőnyegfelék *színének* (jobb felének) kíméletes porolásához, mely után a szőnyeg *színén való lesöprése* következik. A szőnyegfeléknek akár a mindennapi kezelésénél, akár pedig az időközönkénti porolásánál jegyezzük meg azt is, hogy csupán az egész vékonyfonalú», puha szőnyegfeléket szabad élére felhajtogatnunk, a többi szőnyegfelét mindenkor *göngyölgessük*, vagyis *sodorjuk fel*. Ha u. i. a kissé keményebb szőnyegfelét naponta élére felhajtánók, ami a legtöbb háztartási alkalmazottnak szokása, akkor — sajnos — rendszerint csak megkésve vesszük észre, hogy a szőnyegféle a mindennapi felhajtás helyén, idő előtt megtörik.

1. A mindennapi gondozásnál jegyezzük meg azt, hogy a magasabb szálú, sűrűszövésű szőnyegfelét a szál fekvése irányában seperjük le és hogy kerüljük a mindennapi takarításnál a nedves seprűvel való lesöprést, mert az ártalmára van a szőnyegfelének. Pedig sajnos, ez is a legtöbb háztartási alkalmazottnak szokása! Ha u. i. *így* járunk el, akkor idővel a mindennapos vizes seprű kezelése által a szőnyeg fonalai és a porrészeszekék összeállanak és elfilcesedést okoznak, amely a szőnyeg használati tartamának rovására megy.

2. A szőnyegfelék házilag való tisztításánál, illetve felfrisítésénél igen fontos: *a)* a szőnyeget teljesen portalanítani, *b)* azt megállapítani, hogy az illető szőnyegféle „színálló-e”, vagyis az esetleges házilag való nedves tisztító eljárást ki bírja-e?

A vegytan mai haladása mellett, az újfajta jó szőnyegfelék az ú. n. „Indanthren” festékkel vannak festve, amely azt jelenti, hogy ezek sem az erős napfény, sem pedig a víz hatása által sem veszítik el színüket. Azonban nem mindenki van abban a helyzetben, hogy „Indanthren” festésű szőnyeget vásárolhasson, másrészt pedig régi szőnyegeinket is óvni akarjuk s ezért ezeket időközönként magunk tisztítjuk és felfrissítjük. Hogyan tudjuk meg tehát, hogy vájjon szőnyegeink „színtartóak”-e?

A szőnyegfelék „színállóságának” megítélésére ajánlatos a szőnyeg egyik sarkát nedves ruhával megdörzsölni és ha ezt a ruhát a szőnyeg színe nem fogja meg, akkor nyugodtan végeztethetjük akár a szőnyeg házilag való mosását, akár pedig házilag

való felfrissítését, vagy akár a foltok eltávolítását is a megfelelő enyhe vegyi szerekekkel.

Ami a szőnyegfélék színének való megőrzését, illetve felfrissítését illeti, erre nézve különféle „házi” eljárásokat ismerünk, melyek a gyakorlatban jól beváltak. Leginkább használják erre a célra *a) a savanyú nyerskáposztát*, amelyet úgy alkalmazunk, hogy a káposztát jól kicsavarjuk és a kifacsart káposztát a szőnyegre rétegenként reászórva, ezzel megdörzsöljük a szőnyeget. Itt arra ügyelünk, hogy amikor a káposzta szennyes, azt új káposztával pótoljuk. A káposztánál u. i. a káposzta savtartalma van a szőnyegre tisztító hatással.

A szőnyegfélék tisztítására, illetve színük felfrissítésére jól bevált eljárás az, amikor is *b) a leforrázott, használt tealeveleket* megszáritva eltesszük és ezt használjuk fel tisztításra. Amikor u. i. már nagy mennyiséget félretettünk, akkor újból megnedvesítjük a tealeveleket és ezekkel dörzsöljük le a szőnyeget.

e) Jó házilag végezhető eljárás a szőnyegfélék színének felfrissítésére, illetve tisztítására az is, amikor a szőnyeget gyenge ecetes vízbe mártott ruhával át dörzsöljük és ezáltal szép, üde színüket visszanyerik.

d) A gyakorlatban jól bevált másik eljárás az, amikor a szőnyeget a házilag való tisztítás céljából szappanforgáccsal mossuk le. E célra $\frac{1}{4}$ kg szappanforgácsot 3 liter forró vízzel leforrázunk és amikor az oldat langyos, akkor a szőnyeget az abba mártott ruhával lemossuk.

e) Jól bevált rendszer az is a szőnyegfélék tisztításánál, amikor a szőnyeget gyenge langyos szalmiákszesz és vízzel mossuk le és pedig 1 liter langyos vízre 2 evőkanál szalmiákszeszt számítunk. Ennek u. i. különösen kitűnő szennyoldóhatása van.

f) A szőnyegfélék tisztítására és színüknek felfrissítésére igen alkalmas télen a frissen hullott hó. Ennél az eljárásnál színével fektetjük a szőnyeget a frissen hullott hóra és bal-felén poroljuk. Ügyeljünk természetesen itt is arra, hogy a szőnyeg ne nedvesedjék át túlságosan. A szőnyeget porolás közben mindig más és más hófelületre kell tenni. Ha a porolást ilyenformán elvégeztük, akkor a szőnyeget tiszta seprűvel lesöpörjük és egy rúdra felfüggesztve, úgy hagyjuk száradni, hogy a felesleges nedvesség róla lecsöpögjön.

De bármikor és bármivel mosnók le, vagy kezeljük nedvesen a szőnyeget, *a)* arra ügyeljünk, hogy minél kevesebb nedvesség érje azt, mert ez ártalmára lenne a szövetének, *b)* Arra legyünk tekintettel a szőnyeg tisztításánál, hogy mindig a „szál irányában” dolgozzunk és *c)* hogy maróbb anyag használatát után mindig nedves ruhával dörzsöljük át (öblítsük) a szőnyeget!

3. Ha pedig a szőnyegen speciális foltok mutatkoznak, mindig tudnunk kell a tisztítás előtt a *foltoknak eredetét*, hogy annak megfelelően kezelhessük a szőnyeget. A leggyakrabban előforduló folt kétségtelenül a tintafolt, melynek tisztítása a következő:

a) Friss tintafoltot elsősorban jól fel kell itatnunk itatóspapírral vagy vattapamaccsal, mely után citrommal, vagy gyenge citromsavas vizes ruhával nedvesítjük meg óvatosan a foltot és ennek megtörténte után pedig tiszta vizes ruhával öblítsük le a szőnyeget.

b) Szőnyegféléből gyümölcsfoltokat először gyenge szappanos vízbe mártott ruhával próbálunk eltávolítani, ha ez nem jár eredménnyel, akkor gyenge langyos szalmiákszeszes vizes ruhával távolítjuk el a foltot (1 evőkanál szalmiákszesz fél liter vízre).

c) Kávé-, kakaó-, teafoltokat úgy távolítjuk el a szőnyegből, hogy a foltokat glicerinnel itatott rongydarabkával bedörzsöljük és azután langyos vízbe mártott ronggyal átdörzsöljük.

d) Olaj festék- és lakkfoltot szőnyegeinkből úgy távolítunk el, hogy tiszta rongyra teszünk *terpentint* és ezzel a folt felületét óvatosan többször megérintjük.

e) Váladékfoltokat legbiztosabban ecetbe mártott ronggyal dörzsöljük ki a szőnyegből.

f) A vérfoltokat a szőnyegfélékből meleg konyhasós vízbe mártott ronggyal kezeljük.

g) Zsír- és zsírszerű anyagok foltjait úgy távolítjuk el a szőnyegből, hogy magnéziával szórjuk be a foltot, és ha ez felvette a zsíradékot, akkor kikéféljük vagy pedig kiszívjuk vagy kiporoljuk a szőnyeget.

h) Olaj- vagy firniszfoltokat úgy távolítunk el, hogy először disznósírral dörzsöljük be a szőnyeget, majd terpentinnel jól kimossuk s utána pedig langyosvizes ruhával öblítjük.

i) Ha a szőnyegen gyertyafolt van, tegyük reá itatóspapírt és meleg vassal vasaljuk mindaddig, amíg a folt teljesen el nem tűnt. Az itatóspapírt azonban folytonosan változtatnunk kell.

4. A *molyok* is nagy kártevői szőnyegeknek, ha meg nem akadályozzuk azoknak a szövedékekbe való behatolását! Különösen kora tavasszal ajánlatos a molyok ellen küzdeni, ezenkívül a nyár beálltával, vagy amikor nyaralóba indulunk és a molyok ellen kívánjuk megőrizni szőnyegeinket.

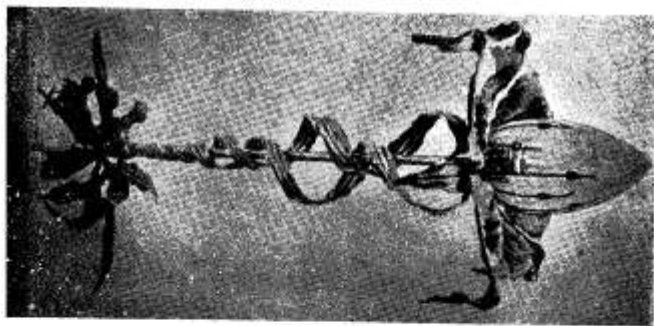
Itt is a főfeltétel az, hogy a szőnyegfélék elsősorban teljesen *pormentesek* legyenek. Ennek megtörténte után ajánlatos a szőnyegetek tiszta friss újságpapírral teljesen betakarni és az újságpapírt pedig tiszta terpentinnel bepermetezni. Ezután a szőnyegetek rúdra csavarjuk fel úgy, hogy alul is, felül is, az újságpapír álljon ki. Ennek megtörténte után ajánlatos a szőnyeget összekötözni és tiszta lenvászon lepedőbe becsavarva, hűvös száraz helyen tartani.

Ha ezt az egyszerű, olcsó eljárást idejében követjük, szőnyegeinket a molytól nyáron át könnyen megóvhatjuk. Nagyon jó eljárás azonban a „Globe”-l való molytalanítás is. A „Globe” minden nagyobb drogériában kapható.

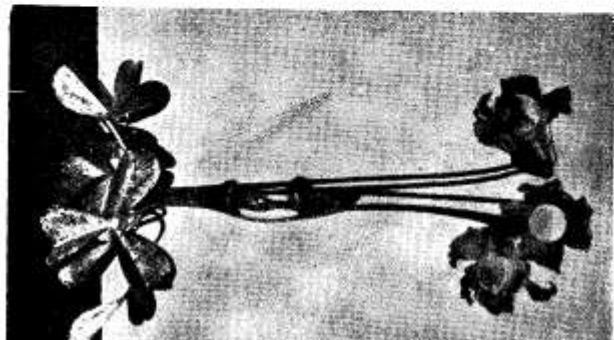
Ma már az ú. n. eulanirozó eljárással impregnált szőnyegféléket és bútorszöveteket lehet vásárolni, amely abban áll, hogy az új szövetféléket és új szőnyegetek már a gyárban eulanirozzák, vagyis a *moly ellen megfelelően védik*. Az ily szőnyegbe vagy kárpitozott bútorba tehát nem eszi magát bele a moly. Az ilyen újfajta „moly ellen” védett eljárással készült anyag vásárlása természetesen költségtöbbletet jelent.

Ma már a célszerű linóleumot is gyakran használjuk padlóink befedésére. A linóleum kezelése a következő:

A *linóleumon* keletkező foltok rendes körülmények között por és zsíros anyag összetételéből állanak. Ha a port seprével vagy porszívóval eltávolítottuk és foltok mutatkoznak, legjobb azokat terpentinalajjal ledörzsölni. Ezután langyos, gyenge szappanos vízzel lemoszuk, tiszta vizesruhával letöröljük s utána száraz, puha ruhával átdörzsöljük. Ha ez megtörtént, padlóasztával egész vékonyan bedörzsöljük és felkeféljük. Ha a linóleumot hetenként egyszer így kezeljük, elég ha naponta csak lesöpörjük és tisztán áttöröljük.

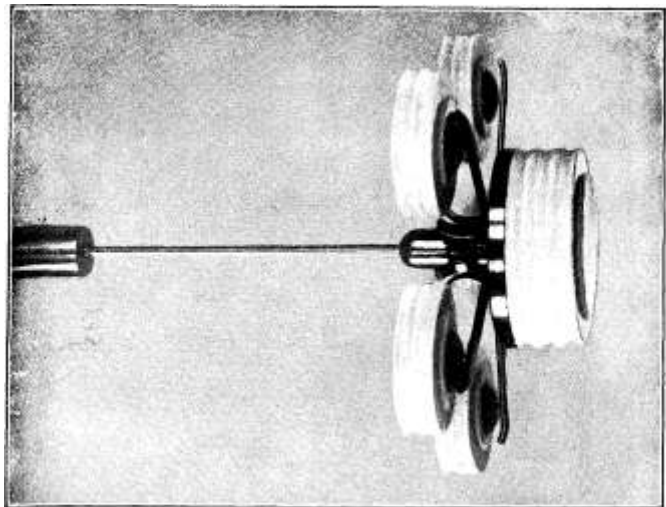

2. ábra.

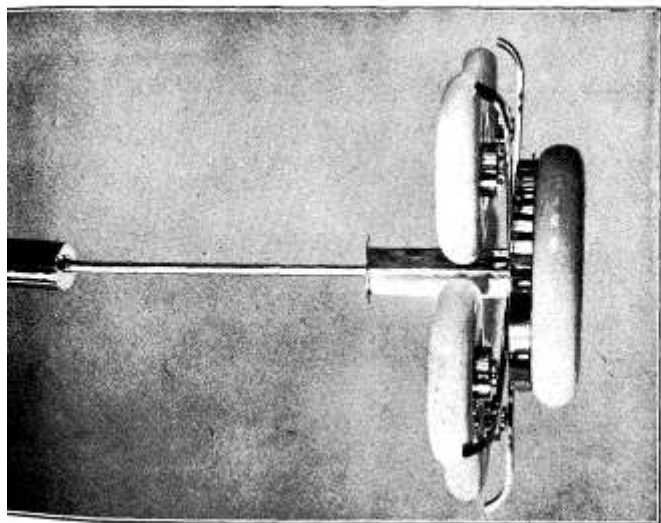

1. ábra.

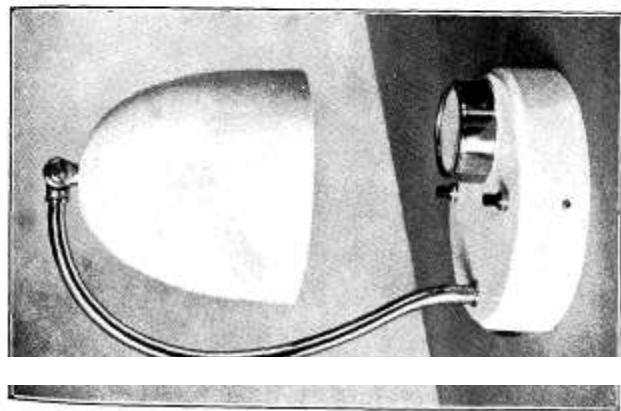
ROSSZ SZERELVÉNYEK.

4. Abbn.

5. Abbn.

5. ábra.
ampertávkapó.

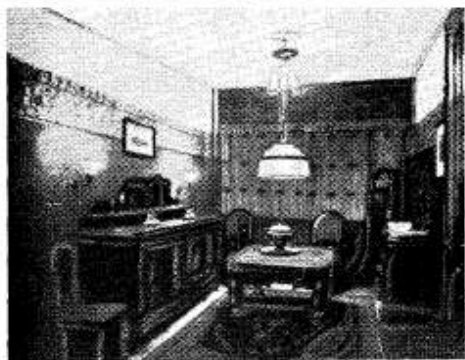

6. ábra.

JÓ SZERELVÉNYEK.

ROSSZUL VILÁGÍTOTT EBÉDLŐ.

M.E.O.S.Z.

JÓL VILÁGÍTOTT EBÉDLŐ.

184

9. ábra.

10. ábra.

M.E.O.SZ.

Rosszul megvilágitott konyha.

681.

11. ábra.

M.E.O.SZ.

Jól megvilágitott konyha.

683.

12. ábra.

A linoleum gondozásnál kitűnő eljárás tapasztalataink szerint a linoleumnak bepermetezése a megfelelő „Benza” permetező használata által (kapható: Benza vállalat, V., Sziget-u. 24. sz. a.). A „Benza” segítségével u. i. vékonyan bepermetezzük a linoleumot a megfelelő folyékony viasszal, melyet bepermetezés után 4—5 percig száradni hagyunk. Ezután a viaszt puha ruhával fényesre dörzsöljük. Ilyen eljárás mellett nemcsak szép a linoleum, hanem tartós is, mert ez a folyékony viasz *konzerválja* a linoleum-anyagot.

Ha a linoleumunk hosszabb használat után helyenként bereped vagy kilyukad, alája egy darab hasonló színű bőrt. vagy posztót ragasztunk az ú. n. „Csetekittel”, kapható: Csete Gyulánál, Rákospatak-u. 96. sz. a.

Az elmondottakból azt láthatjuk, hogy a szőnyegfélék gondozása, portalanítása, folttisztítása, valamint a moly elleni megóvása, sok fáradságot és gondot igényel, de ha ezt meg tesszük, akkor az a fáradság, amelyet a háziasszony reájuk fordít, bőségesen megtérül szépségük és *hosszú használati tartamuk* által.

Stumpf Károlyné.